

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu

3.1 Zaměření školy

Základní vzdělávání musí být užitečnou službou občanům a má reflektovat i jejich očekávání a individuální potřeby. Takového cíle nelze dosáhnout, aniž by se změnilo tradiční chápání funkcí školy. Posláním školy v takovém případě nemůže být pouhé zprostředkování sumy vědomostí a zkoušení žáků z faktografických přehledů.

V našem pojetí je škola místem, které žáky motivuje a podporuje k aktivnímu učení se. A to nikoli encyklopedickým vědomostem, ale pro život důležitým kompetencím učit se, řešit problémy a sociálním dovednostem. Charakter práce pak má v dětech mimo jiné podporovat pocit bezpečí, možnost pozitivního prožívání, získání zdravého sebevědomí, rozvíjení kritického myšlení a schopnost sebehodnocení.

Takto formulovaný obecný koncepční záměr školního vzdělávacího programu vychází z přesvědčení, že kvalita vzdělávací služby školy nemá být primárně posuzována podle tradičně chápaných tzv. vzdělávacích výsledků. Za tyto výsledky bývají nezdůvodněně považovány pouhé faktografické znalosti žáků zjišťované testováním.

Naší prvořadou ambicí je proměnit školu v prostředí, kde se dětem s velmi různorodými vzdělávacími potřebami dostává nejen kvalitní a kvalifikované vzdělávací péče, ale kde se současně cítí bezpečně a spokojeně. O podobnou proměnu školy se společně s rodiči našich žáků a odborníky z pedagogické veřejnosti pokoušíme již druhou desítku let. Připojujeme se ke vzdělávacím trendům v Evropě a chceme rozvíjet u žáků kompetence, které jsou nezbytné pro život v Evropě v 21. století. V rámci procesu vzdělávání se věnujeme mimo jiné následujícím kompetencím:

Učení	<ul style="list-style-type: none"> • být schopen vzít v úvahu zkušenost • dávat věci do souvislostí • organizovat svůj učební proces • být schopen řešit problémy • být zodpovědný za své učení
Objevování	<ul style="list-style-type: none"> • získávat informace z různých zdrojů a posoudit jejich věrohodnost • zvažovat různé zdroje dat • radit se s lidmi ze svého okolí • konzultovat s experty • vytvářet a pořádat dokumentaci
Myšlení a uvažování	<ul style="list-style-type: none"> • chápat kontinuitu minulosti a současnosti • nahlížet na aspekty rozvoje společnosti kriticky • být schopen se vyrovnávat s nejistotou a komplexností situace • účastnit se diskusí a vyjadřovat vlastní názor • vnímat politický a ekonomický kontext při vzdělávání a práci • hodnotit sociální chování související se zdravím, životním prostředím • vnímat hodnoty umění, literatury atd.
Komunikace	<ul style="list-style-type: none"> • rozumět a domluvit se, číst a psát ve více jazycích • být schopen prezentovat, mluvit na veřejnosti • obhajovat a argumentovat vlastní názor • naslouchat a brát v úvahu názory druhých • vyjadřovat se písemnou formou • rozumět grafům, diagramům a tabulkám
Kooperace	<ul style="list-style-type: none"> • být schopen spolupráce a práce v týmu • činit rozhodnutí • řešit konflikty • posuzovat a hodnotit • navazovat a udržovat kontakty
Práce	<ul style="list-style-type: none"> • vytvářet projekty • brát na sebe zodpovědnost • přispívat k práci skupiny a společnosti • organizovat svou vlastní práci • projevovat solidaritu • ovládat matematické a modelové nástroje
Adaptace	<ul style="list-style-type: none"> • využívat informační a komunikační techniky • být flexibilní při rychlých změnách • nalézat nová řešení • být houževnatý v případě obtíží

3.2 Hlavní a dílčí cíle vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program vychází z koncepce pro základní vzdělávání. Hlavní důraz ve své vzdělávací práci klade škola na komunikaci, kooperaci a práci s informacemi.

<p>Umožnit žákům osvojit si strategie a motivovat je pro celoživotní učení</p>	<p>Podpora dětí k učení se:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vybírat si a využívat vhodné způsoby, metody a strategie pro aktivní a efektivní učení • vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívat v procesu učení a v praktickém životě • využívat informační a komunikační prostředky a technologie
<p>Podněcovat k tvořivému myšlení, logickému uvažování a ke schopnosti řešit problémy</p>	<p>Podpora dětí k učení se:</p> <ul style="list-style-type: none"> • samostatně pozorovat a experimentovat, získané výsledky porovnávat, kriticky posuzovat a vyvozovat z nich závěry pro využití v budoucnosti • uvádět věci a znalosti do souvislostí a na základě toho si vytvářet komplexnější pohled na přírodní a společenské jevy • volit vhodné způsoby řešení úkolů, sledovat vlastní pokrok při zdolávání problémů, aplikovat osvědčené postupy při řešení obdobných nebo nových úkolů a situací
<p>Vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci</p>	<p>Podpora dětí k učení se:</p> <ul style="list-style-type: none"> • formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu • naslouchat jiným a porozumět jim • obhajovat vlastní názor vhodnou a kultivovanou argumentací
<p>Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých</p>	<p>Podpora dětí k učení se:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spolupracovat ve skupině při řešení daného úkolu, podílet se na vytváření pravidel práce v týmu a na utváření příjemné atmosféry v týmu • aktivně přispívat k diskusi, umět v diskusi obhajovat vlastní názor, ale i respektovat zkušenosti a názory jiných

<p>Připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti</p>	<p>Podpora dětí k učení se:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mít sebevědomé vystupování, pozitivní představu o sobě samém, ale současně schopnost vcítit se do situací ostatních a respektovat jejich přesvědčení nebo názory • řešit praktické problémy a životní situace na základě pochopení principů, jimiž se společnost řídí, znát svá práva i povinnosti • schopnosti hodnotit výsledky vlastní činnosti i činnosti jiných
<p>Vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě</p>	<p>Podpora dětí k učení se:</p> <ul style="list-style-type: none"> • schopnosti ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot • vcítit se do situací ostatních a respektovat jejich přesvědčení nebo názory
<p>Učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní i sociální zdraví a být za ně odpovědný</p>	<p>Podpora dětí k učení se:</p> <ul style="list-style-type: none"> • schopnosti ochrany vlastního zdraví i zdraví ostatních • používat bezpečně materiály, nástroje a vybavení, dodržovat dohodnutá pravidla, povinnosti a závazky, rozhodovat se správně, zodpovědně a s ohledem na své zdraví i zdraví jiných • dle svých možností poskytnout účinnou pomoc v situacích ohrožujících život a zdraví
<p>Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi</p>	<p>Podpora dětí k učení se:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vnímat kulturní i historické dědictví jako významný fenomén • být vnímavý k tradicím a kulturním hodnotám jiných
<p>Pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci</p>	<p>Podpora dětí k učení se:</p> <ul style="list-style-type: none"> • využívat znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost • rozvíjet své podnikatelské myšlení, orientovat se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru, chápat podstatu, cíl a riziko podnikání

3.3 Výchovné a vzdělávací strategie

Klíčové kompetence mají žákům pomáhat při získávání základu všeobecného vzdělávání. Úroveň klíčových kompetencí získaných na základní škole není konečná, ale tvoří základ pro další celoživotní učení a orientaci v každodenním praktickém životě.

<p>KOMPETENCE K UČENÍ – umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vedeme žáky k četbě s porozuměním, k práci s textem a k vyhledávání informací v různých pramenech • přihlížíme k individuálním zvláštnostem žáků • vytváříme podmínky pro sebehodnocení žáků, jejich správnému rozhodování, pro systematickou a efektivní práci • podněcujeme tvořivost u žáků a její využití v praxi, využíváme jejich vlastní názor a nápad • podle možností zapojujeme žáky do soutěží a olympiád • vybíráme zajímavé úlohy, které povedou k pozitivnímu přístupu k učení • stanovujeme pravidla diskuze
<p>KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ – podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů</p>	<ul style="list-style-type: none"> • hledáme různá řešení problémů, každé obhájené řešení je správné • používáme netradiční srovnávací metody a úlohy (SCIO, KLOKAN, KALIBRO, CERMAT a jiné) • pro řešení problému využíváme získaných vědomostí a dovedností z praktického života • vedeme žáky k samostatnému vyhledávání informací z různých zdrojů, jejich třídění a využívání • starší žáky učíme připravovat akce pro mladší spolužáky • připravujeme žáky k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti (plánování, příprava, realizace, hodnocení)
<p>KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ - vést žáky k všestranné a účinné komunikaci</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vedeme žáky ke vhodné komunikaci s lidmi • učíme žáky tolerovat jiné názory a obhajovat vhodně své vlastní názory • ke komunikaci ve škole využíváme školní časopis • podporujeme přátelské vztahy ve třídě a mezi ostatními třídami • spolupracujeme s jinými školami
<p>KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ – rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní a druhých</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vedeme žáky k prezentaci výsledků týmové práce, respektování pravidel týmové práce, přijímání různých rolí v týmu, aktivní účasti na plnění úkolů v týmu • motivujeme žáky k zapojení se do diskuze, střídání rolí v týmu • rozvíjíme dovednost poskytnout pomoc a požádat o ni • vedeme žáky k respektování společně dohodnutých pravidel chování • učíme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky • učíme žáky základům kooperace a týmové práce

KOMPETENCE OBČANSKÉ – připravit žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti	<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjíme hlavně učení sociálním, metodami sebepoznávání a seznamováním žáků s jejich právy, odpovědností a povinnostmi • vedeme žáky k respektování národní, kulturní a historické tradice • vedeme žáky ke třídění odpadů
KOMPETENCE PRACOVNÍ – pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci	<ul style="list-style-type: none"> • při praktických činnostech vedeme žáky k dodržování zásad bezpečnosti • navozujeme dostatek modelových situací, kde žáci mohou zhodnotit získané znalosti a dovednosti • výuku doplňujeme o praktické exkurze • vedeme žáky k volbě povolání • podporujeme intelektuální i manuální zručnost žáků • zdůrazňujeme nutnost celoživotního vzdělávání • vedeme žáky k odpovědnosti za vykonanou činnost • podporujeme zájmy žáků (zájmové kroužky)

3.4 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Za žáky se speciálními vzdělávacími potřebami na naší škole jsou považováni žáci se zdravotním postižením, žáci se zdravotním znevýhodněním a žáci se sociálním znevýhodněním. Tito žáci jsou na naší škole vzděláváni formou integrace do běžné třídy. Na základě vyjádření a doporučení odborného pracoviště, které podklady k integraci vydává, je žákům upravován v souladu s RVP ZV jejich individuální vzdělávací plán včetně metod práce a způsobu hodnocení výsledků vzdělávání.

Při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami bude škola dbát na úzkou spolupráci školy, žáka, s rodiči žáka, s pedagogicko-psychologickou poradnou a speciálně pedagogickým centrem (školská poradenská zařízení). Na úrovni školy je to především spolupráce třídního učitele, ostatních vyučujících žáka, výchovného poradce a vedení školy.

Způsob vlastní realizace (tvorba individuálních vzdělávacích plánů)	<ul style="list-style-type: none">• vzdělávání bude probíhat formou individuální integrace do běžných tříd• úzká a systematická spolupráce třídního učitele, ostatních vyučujících žáka, výchovného poradce a vedení školy se zákonnými zástupci žáka a školským poradenským zařízením• vyšetření dítěte pedagogicko-psychologickou poradnou na základě souhlasu zákonných zástupců• vysvětlení a objasnění způsobu hodnocení žáka, možnost využití specifických přístupů pro hodnocení a klasifikaci (slovní hodnocení, možnosti úlev)• seznámení spolužáků s rozdílným způsobem hodnocení• velmi úzká spolupráce všech vyučujících, zajištění jejich informovanosti o aktuální vzdělávací situaci žáka• seznámení všech pedagogů a spolužáků s daným postižením žáka• vhodné materiální a technické vybavení podle druhu a stupně vývojových poruch a zdravotního postižení (kompenzační a didaktické pomůcky)• zkvalitnění přípravy pedagogických pracovníků pro práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami formou DVPP• zajištění odborné literatury• umožnění pohybového uvolnění, relaxace, vytvoření vstřícného a podnětného prostředí• využití asistenta pedagoga - vzdělávací a výchovná činnost podle přesně stanovených postupů a pokynů učitele, zaměřená na speciální vzdělávací nebo specifické výchovné potřeby žáka• snížený počet žáků ve třídě• prodloužený výklad• diferencované školní a domácí úkoly• prodloužený čas na písemný projev• upřednostnění ústního prověřování vědomostí před písemným (případně opačně – dle potřeby)• zohlednění SVP při hodnocení výsledků vzdělávání (slovní hodnocení) atd.
--	--

Vzdělávání žáků se zdravotním postižením	<ul style="list-style-type: none"> • vytvoření optimálního pracovního prostředí - podnětné a vstřícné prostředí, přátelská atmosféra • respektování zvláštností a možností žáka • včasné poskytnutí speciální pomoci • dodržení posloupnosti jednotlivých vývojových etap • využití speciálních metod a forem práce • zapojení žáka do všech vzdělávacích aktivit • kompenzace znevýhodnění jinými činnostmi, v nichž je žák úspěšný • zajištění kompenzačních a didaktických pomůcek
Vzdělávání žáků se zdravotním znevýhodněním (specifické poruchy učení)	<ul style="list-style-type: none"> • získání důvěry a spolupráce rodičů • poskytování jasných a srozumitelných informací rodičům, podporovat a povzbuzovat je při nápravě specifické poruchy jejich dítěte • kladení reálných cílů, postupné zvyšování nároků • pochvala při sebemenším zlepšení výkonu, podpora snahy, nesrovnávat nedostatky s ostatními • dodržení častých relaxačních přestávek, střídání pracovního tempa a činností • vyhledávání činností, ve kterých může být žák úspěšný • odstranění rušivých vlivů při práci • navození příjemné a soustředěné atmosféry při práci • pomoc při čtení úkolů
Vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním (sociálně, kulturně a jazykové odlišné prostředí)	<ul style="list-style-type: none"> • volba vhodných metod a forem práce • zajištění specifických učebnic a pomůcek • podle potřeby vypracování individuálního vzdělávacího plánu • snížení počtu žáků ve třídě • zajištění skupinové nebo individuální péče • podle potřeby pomoc asistenta pedagoga
Vzdělávání žáků mimořádně nadaných	<ul style="list-style-type: none"> • možnost uplatnění mimo školu (olympiády, soutěže, prezentace) • základní učivo doplněno o učivo rozšiřující • individuální vzdělávací plán • tvorba projektů – dle vlastních zájmů • zadávání individuální a samostatné práce • podpora vlastního pracovního tempa • možnost postupovat v učení rychleji • hodnocení vlastní práce • učením si stanovovat vlastní cíle • ochota a tolerance pomáhat při spolupráci s žáky méně nadanými • poskytování určité volnosti ve způsobu využití „ušetřeného času“ v hodinách • podpora a důvěra ve schopnosti učit se netradičními způsoby